

In memoriam

Medicīnas vēstures korifejs Arnis Vīksna (1942–2018)
Luminary in History of Medicine Arnis Vīksna (1942–2018)

Ilgonis Vilks

Izcilais latviešu medicīnas vēsturnieks, Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenais loceklis profesors *Dr. med.* Arnis Vīksna dzimis 1942. gada 25. februārī Lubānā. 1966. gadā absolvējis Rīgas Medicīnas institūtu, 1969. gadā ieguvis medicīnas zinātņu kandidāta grādu, kas 1992. gadā nostrificēts par medicīnas zinātņu doktora (*Dr. med.*) grādu. 1994. gadā Latvijas Medicīnas akadēmija viņam piešķīra *Dr. med. h. c.* grādu. 1969. gadā A. Vīksna sāka strādāt Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā, kur nostrādāja gandrīz trīsdesmit gadus līdz 1998. gadam un kur atkal atgriezās dzīves pēdējā posmā. Neskaitot apjomīgo veikumu medicīnas vēstures laukā, viņš aktīvi iesaistījās Latvijas Universitātes (LU) Medicīnas fakultātes un LU Muzeja (agrākais nosaukums LU Zinātņu un tehnikas vēstures muzejs) darbā. No 1998. gada viņš bija Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes profesors un no 2011. gada arī šīs fakultātes Medicīnas pedagoģijas, ētikas un vēstures katedras vadītājs. Fakultātē viņš lasīja lekciju kursus medicīnas vēsturē, medicīnas kultūrvēsturē, farmācijas vēsturē, medicīnas ētikā.

LU Muzejā viņš strādāja no 1999. līdz 2010. gadam par Vēstures muzeja fondu glabātāju, no 2006. līdz 2016. gadam A. Vīksna bija Muzeja padomes priekšsēdētājs. Ekonomiskās krīzes laikā darbinieku skaitu muzejā nācās samazināt, bet arī pēc tam vairākus gadus A. Vīksna darbojās muzejā kā brīvprātīgais. Līdz pat pēdējam laikam viņš nezaudēja kontaktus ar kolēģiem. Vēl neilgu laiku pirms nāves viņš konsultēja vienu no autoriem (I. Vilku) par vēsturiskās informācijas meklēšanas iespējām. Citās reizēs tikām pārrunājuši arī vēsturisko rakstu ētikas jautājumus, piemēram, ka neklājas rakstīt par vēl dzīvajiem zinātniekiem, lai vai cik izcilas personas viņi būtu.

Pēc A. Vīksnas iniciatīvas 2001. gadā, sākot ar LU 59. zinātnisko konferenci, tika izveidota Zinātņu vēstures un muzejniecības sekcija, kurā katru gadu nolasīti vairāki desmiti ziņojumu. Viņš bija ilggadējs sekcijas darba koordinators un vadītājs, viņš uzaicināja ziņotājus un klausītājus, sastādīja sēžu darba kārtību, pieaicināja sēžu vadītājus, sniedza informāciju kopējai LU zinātniskās konferences programmai. Ņemot vērā A. Vīksnas interešu specifiku, nedaudz lielāka uzmanība tika veltīta medicīnas vēsturei, bet ne tikai tai. Konferencēs uzstājušies dažādu zinātņu vēstures speciālisti. No 2001. līdz 2017. gadam Zinātņu vēstures un muzejniecības sekcijā nolasīti 604 referāti, no kuriem 77,5% veltīti LU vēsturei, 12,2% – zinātņu

Arnis Viksna (1942–2018). S. Livdānes foto, LU Muzejs

vēsturei Latvijā līdz 1919. gadam, bet 10,3% – muzejniecībai. Starp 239 referentiem aptuveni 60% ir LU darbinieki, pārējie – no citām Latvijas augstskolām, muzejiem un sešām ārvalstīm [1]. A. Viksna ļoti rūpējās par savlaicīgu konferences organizēšanu un rakstu krājuma izdošanu, šiem jautājumiem viņš pievērsās katrā Muzeja padomes sēdē. Palicis atmiņā, ka viņa sūtītie uzaicinājumi uz konferenci tradicionāli sākās ar akadēmisku uzrunu “God./cien. Collega!”

A. Viksna veicis apjomīgu darbu, komplektējot Latvijas Universitātes Rakstu sērijas “Zinātņu vēsture un muzejniecība” izdevumus, kas tapa uz konferencē nolasīto ziņojumu bāzes. Viņš strādāja ar autoriem, nodrošinot referātu teksta uzlabošanu un papildināšanu, rakstu recenzēšanu, samaketētā rakstu krājuma rediģēšanu. No 2001. līdz 2016. gadam A. Viksna sastādījis 13 rakstu krājumus [1]. Šajos izdevumos ievietotie raksti veltīti Latvijas Universitātē pārstāvēto zinātņu vēstures izpētei – atsevišķām zinātnes nozarēm un specialitātēm laika posmā no Universitātes dibināšanas līdz mūsu dienām, zinātniskiem kolektīviem, institūtiem, katedrām, zinātniskām skolām un virzieniem, pazīstamiem Latvijas Universitātes mācībspēkiem un pētniekiem, viņu dzīvei, darbībai un ieguldījumam augstskolas virzībā. Daļa rakstu atspoguļo zinātņu vēsturi Latvijā pirms Latvijas Universitātes nodibināšanas, ļaujot iepazīt to pamatu un saknes, no kurām izauga mūsu pirmā nacionālā augstskola.

A. Viksna miris 2018. gada 25. aprīlī. Viņš apzinājis un aprakstījis daudzu medicīņu kapavietas, bet pats apglabāts Cesvainē, kur bija beidzis vidusskolu.

VĒRES

1. Viksna A. (2017). LU konferenču sekcijas “Zinātņu vēsture un muzejniecība” pārskats: 2001–2017. *LU Raksti*, Nr. 815. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 257.–267. lpp.